Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 181. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 23, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 23-го ВЕРЕСНЯ 1995 р. Ч. 181. РІК CII.

Л. КУЧМА ЗУСТРІВСЯ З КЕРІВНИКАМИ ФРАКЦІЙ ВР УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 19-го вересня, Президент України Леонід Кучма зустрівся з керівниками фракцій Верховної Ради України. Обговорено проблеми конституційно-законотворчої праці в Україні, структури і програмової діяльности Уряду, питання політичного та економічного життя України. Керівники фракцій відзначили, між іншим, що під час прийняття конституції України найдоцільнішим було б керуватися проєктом Президента, погодженим з парляментом, який і варто вносити на референдум.

Даючи оцінку різним процесам в економіці, передусім, у промисловості, Президент України привернув увагу до того, що останнім часом нарешті почали поступово зростати обігові фонди підприємств. Це наслідок певної фінансової стабілізації, а тому Президент відзначив, що не можна допустити до нової хвилі інфляції.

Присутні на цій зустрічі парляментаристи, згідно із заявою пресслужби Президента, заявили, що очолювані ними фракції — політична сила, котра підтримає Президента.

У відповідь на це депутатська група „Реформи" заявила: „Члени депутатської групи „Реформи" були дуже здивовані тим, що пресслужба Президента України в черговий раз пішла на спотворення фактів і видала бажане за дійсне. Депутатська група „Реформи" не висувала Леоніда Кучму на пост Президента України і не несе ніякої відповідальности за його дії та дії зформованого ним Уряду".

Депутатська група „Реформи", сказано у заяві, є самостійною політичною силою і підтримує Президента України тільки в тому випадку, якщо його дії збігаються з програмовими цілями депутатської групи „Реформи". На жаль, наголошується у заяві, в останній час злиття цих позицій відбувається досить рідко. Члени депутатської групи „Реформи" будуть підтримувати тільки тих, хто не на словах, а на ділі дійсно проводить реформи. Ідеологія ж так званої „корекції курсу" та „контрольованої інфляції" не знайде підтримки серед членів депутатської групи „Реформи", оскільки, її втілення в життя приведе до посилення інфляції, припинення будь-яких реформ та зниження рівня життя народу.

Верховна Рада доповнила перелік підприємств, які не підлягають приватизації

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 19-го вересня, на вечірньому пленарному засіданні Верховної Ради України за поданням п'ятьох комісій прийнято постанову про внесення доповнень до переліку об'єктів, що не підлягають приватизації. До цього переліку увійшли підприємства Держнафтогазпрому.

Як пояснили кореспондентові УНІАР в Комісії з питань базових галузей, цю постанову прийнято задля виконання пункту 2 постанови Президії ВР з 5-го червня цього року про спільне українсько-російське акціонерне товариство „Газтранзит". П'ять комісій ВР разом з представниками органів державної виконавчої влади уточнили питання включення до переліку майнових комплексів державних підприємств, які не підлягають приватизації. Туди включили підземні газосховища, і вважають, що внесення до статутного фонду акціонерного товариства „Газтранзит" основних фондів та іншого майна Богородчанського та Більче-Волинсько-Угерського підземних сховищ газу зі зміною форм власности суперечить існуючому законові України, оскільки підземні газосховища є невід'ємною часткою майнових комплексів газотранспортних систем. До переліку 199 підприємств Держнафтогазу, що не підлягають приватизації, потрапи-ли магістральні нафто- і газопроводи, підземні сховища нафти і газу, газо- і нафтовидобувні підприємства з родовищами і свердловинами, а також майно воєнізованих протифонтанних газорятувальних частин. Прийняття цієї постанови не буде потребувати додаткових видатків з державного бюджету України. Проєкт постанови був завізований головою Комісії з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку Олександром Кожушком, головою Комісії з питань базових галузей Валерієм Черепом та головою Комісії з питань економічної політики і управління народним господарством Олегом Тагановим, а також головою Комісії з питань, правної політики і судово-правної реформи Володимиром Стретовичем і головою Комісії у закордонних справах і зв'язках з СНД Борисом Олійником.

ХОРВАТИ І МУСУЛМАНИ ЗНОВУ НАСТУПАЮТЬ НА СЕРБІВ

Сараєво, Боснія. — Об'єднані війська мусулман і хорватів відновили спроби прорвати оборону боснійських сербів на північному заході Боснії. Тим часом серби у своїх повідомленнях запевняють, що вони „рішучими контрударами" зустріли мусулман під містами Нові Град і Сански Мост, а хорватів — у районі Костайниці. При цьому серби не уточнюють, чи їм вдалося повернути хоч якусь частку своїх територій, захоплених минулого тижня у висліді хорватсько-мусулманського наступу у західній Боснії.

Як засвідчують спостерігачі ООН, після успішного мусулмансько-хорватського наступу серби тепер контролюють тільки 35-40 відсотків боснійської території, у той час як в останні три роки вони утримували 72 відсотки земель Боснії і Герцеговини. Неможливо передбачити, як складеться доля Бані Люки, великого міста сербської боснійської республіки. Хорватські і мусулманські війська наблизилися до цього міста на 40 кілометрів. Серби заявили, що не відступлять від Бані Люки ні на крок, незважаючи на те, що їхній військовий арсенал значно зменшився після повітряних атак НАТО.

У Бані Люці тепер зібралося понад 100,000 сербських втікачів з південнозахідньої Боснії. Бюро головного комісіонера ООН у питаннях втікачів щоденно передає для сербських втікачів різну гуманітарну допомогу, однак харчів їм все ж бракує.

Офіційний представник російського міністерства оборони остеріг, що у випадку повторних бомбардувань сербських укріплень летунством НАТО Росія відмовиться від участи у запляннованих американсько-російських маневрах на території ЗСА. Вони мають початися 16-го жовтня.

НАТО ігнорує протести Росії

Париж. — У середу. 20-го вересня, амбасадори країн Північно-атлантійського оборонного союзу / НАТО/ у Брюсселі, незважаючи на постійні протести Росії, схвалили прелімінарний плян, який загально описує вимоги і правила членства для країн колишнього комуністичного бльоку Европи. Схвалений плян заплановано представити у Брюселлі наступного четверга, 28-го вересня, а вже після того в інших столицях країн-членів НАТО. Присутні на зібранні дипломати кажуть, що згаданий документ у загальному пропонує членство тільки тим країнам, що плекатимуть демократію, людські права, вільний ринок і цивільну контролю війська. Все це буде точніше вияснено всім 25-ом країнам-членам програми „Партнерства для миру" при НАТО включно з Росією, яка постійно протестує проти поширення цієї організації, зокрема на схід.

Американський секретар Департаменту оборони Вілліям Перрі уважає, що Чехія є країною, яка найбільше зробила в напрямку згаданих у документі вимог для країн, що хочуть стати членами НАТО. Так він заявив відвідуючи минулого вівтірка Прагу. Коли ідеться про Росію то начальник об'єднаних керівників штабів американських збройних сил ген. Джан Шалікашвілі, перебуваючи у Варшаві, сказав, що після 70-річної системи совєтського комунізму Росія не дуже ознайомилена з демократією, тому їй забере багато довше щоб перебудуватись в цьому напрямку.

С. Рушді вийшов зі сховища

Лондон. — Відомий англійський письменник індійського походження Салман Рушді взяв участь у відкритій літературній дискусії на тему „Письменники і держава", що відбулась у Центральні залі Вестмінстера поряд із британським парляментом. Це була його перша поява перед широкою публікою від 1989 року, коли мусулманські лідери Ірану визнали роман Рушді „Сатанинські вірші" образливим, і аятолла Хомейні особисто призначив 1.6 млн. дол. винагороди за вбивство крамольного письменника. Відтоді Рушді змушений переховуватись, перебуваючи під постійним наглядом охоронців, оплачуваних британським урядом. Публічний виступ письменника у Вестмінстері збігся з виходом у світ його нового роману „Останній

(Закінчення на стор. 3)

Колекцію повертають в Україну

ЛЬВІВ. — Сюди повернено колекцію юдаїки, вивезену із Львівського Музею до Ізраїля. Колекцію із 200 експонатів було вивезено у 1994 році на виставку до Ізраїля, з них 80 затримала ізраїльська сторона у зв'язку з наполяганням їх спадкоємців, щоб йому повернули його власність. Однак Верховний суд Ізраїля постановив повернути колекцію в Україну.

Мало не загинув міністер оборони

Київ (УНІАР). — 19-го вересня під час злету літака ТУ-154-А стався випадок — відлетіло гумове покриття з двох коліс. На покладі літака перебувала українська делеґація на чолі з міністром оборони Валерієм Шмаровим, яка вирушала з офіційною візитою до Латвії, та група журналістів.

Члени залоги, порадившись з фахівцями наземних служб, вирішили, використавши все паливо літака — 13,000 тонн, спробувати приземлитися на Бориспільському летовищі. По трьох годинах кружляння над Києвом, літак приземлився на спеціально підготований, залитий протипожежною піною смузі.

Залогу літака не покарано, бо випадок трапився не з їхньої вини. Пересівши до іншого літака, делеґація відлетіла до Латвії. Для з'ясування причини випадку створено комісію.

~~В Криму знову житимуть~~ за московським часом

Симферопіль (УНІАР). — Тут у середу, 20-го вересня на ранньому пленарному засіданні третьої сесії Верховної Ради Криму депутати прийняли постанову про перехід 24-го вересня на зимовий час, тобто знову в Криму будуть жити за московським часом. Щодо Севастополя, то, можливо, там звірятимуть годинники будуть з Києвом, оскільки сесію Міської ради заплановано тільки на 5-го жовтня. Крім цих питань, на засіданні також було затверджено перелік питань третьої сесії взагалі і дня пленарних засідань зокрема. Серед них: про забезпечення передачі телевізійних програм у Криму, про заходи забезпечення державної підтримки радіо-телевізійного передавального центру, про звернення прокурора Криму Валентина Купцова до ВР Криму, про указ Президента України з 19-го серпня. Йдеться про два укази: про Фонд Державного Майна Криму і про структуру органів державної влади. Згідно з цим останнім указом, затверджується новий порядок призначення уряду Криму, а саме, прем'єр-міністра автономії призначає ВР Криму при узгодженні з Президентом України, а міністрів призначає сам прем'єр-міністер при узгодженні з ВР Криму.

Л. Кучма вдячний за допомогу

Київ (УНІАР). — Як уже інформовано, влітку цього року в наслідок аварії водоочисної та каналізаційної системи місто Харків опинилося в кризовому стані. Тоді харків'янам надійшла допомога із ЗСА, Італії, Голляндії і Данії. 19-го вересня Президент України Леонід Кучма зустрівся з представниками закордонних компаній і спонзорів, різних організацій та окремими громадянами, які своїми діями та фінансовою допомогою відвернули від Харкова загрозу епідемії холери. Л. Кучма висловив особисту подяку від Уряду за велику людську допомогу.

Амбасадор ЗСА в Україні Вілліям Міллер передав від однієї з фірм дарунок харківським дітям — чек на 158,800 дол.

Письменники України турбуються мовою і культурою

Київ (УНІАР). — Тут з ініціятиви Президії Спілки Письменників України ведуться заходи створення комітету захисту української культури в Україні.

Під час пресової конференції згідно з підсумками засідання Президії СПУ, голова спілки Юрій Мушкетик повідомив, що більшість членів Президії підтримали політику Президента і Уряду, проте занепокоєння викликає мовно-культурна ситуація в Україні. На думку Ю. Мушкетика, в Україні будується неукраїнська держава, оскільки в державних установах рідко можна почути українську мову і катастрофічно впали тиражі україномовних видань.

А тим часом міністерство у справах національних меншин України оприлюднило програму, метою якої є фактичне узаконення панівного становища російської мови в Україні.

Члени Президії СПУ звернулися до Президента та Уряду України з вимогою покращити ситуацію. У разі нехтування вимог письменники перестерігають, що вдадуться до більш рішучих дій.

УІА відкриває музичний сезон концертом В. Винницького

Ню Йорк. (Г. Колесса). — Тут у понеділок, 2-го жовтня, Вейл Рісайтл Голл при Карнеґі Голл концертом піяніста Володимира Винницького відкриється музична серія Українського Інституту Америки в Ню Йорку. У програмі — твори М. Скорика, Ф. Шопена, Й. Брамса та Ф. Ліста. Квитки в ціні 20 дол. можна придбати в касі вищезгаданої залі, тел. (212) 247-7800, або в крамниці „Сурма" (212) 477-0729.

В. Винницький

Лавреат міжнародного конкурсу ім. Маргарити Лонґ і Жака Тібо в Парижі, В. Винницький виступав із симфонічними оркестрами України, Польщі та ЗСА, з оркестрою радіо і телебачення Парижу. Його гра звучала у таких відомих залях як Карнеґі, Меркін, Стайнвей, в галереї Філліпс у Вашінґтоні, у Великій залі Московської консерваторії. Значне місце у творчості В. Винницького займає камерне виконавство — тут можна назвати його виступи із Київською камерною оркестрою „Perpetuum Mobile", Струнним квартетом ім. Леонтовича, Квартетом ім. Лисенка та із такими мистцями як солістка Нюйоркської Міської опери Оксана Кровицька та Марія Стеф'юк із Київського оперового театру.

Піяніст проживає в ЗСА від 1991 року. В 1994 році дует В. Винницького із віольончелістом Ваграмом Сараджяном одержав нагороду нюйоркської організації „Презентація видатних мистців" та можливість дебюту дуету в Карнеґі Голл.

В. Винницький походить зі Львова. Після закінчення Львівської музичної школи-десятирічки та Московської консерваторії піяніст викладав у Київській консерваторії, а останніми роками працює як тимчасово запрошений викладач фортепіяну Нюйоркського стейтового університету в Пирчиґс, Н. Й.

Вищезгаданий концерт В. Винницького у Вейл Рісайтл Голл, влаштований Українським Інститутом Америки та Центром Української Культури в Ґантері, буде сольовим дебютом піяніста в Ню Йорку.

В Україні

Пропав український літак

КИЇВ. — У вівторок, 19-го вересня, „Всеукраїнські Відомості" повідомили, що в неділю на Бориспільське летовище о год. 4:05 по полудні мав прибути літак компанії „Авіалінії України" рейсом 5138 із Тель-Авіву. Однак про літак не було ніяких відомостей, він пропав. Люди, які зустрічали своїх родичів захвилювалися, але працівники летовища відповідали, що не мають зв'язку з Ізраїлем, отже нічого не можуть сказати. Нарешті хтось із зустрічаючих зателефонував до Ізраїля своїм знайомим і так з'ясували, що в ізраїльському летовищі страйк. Адміністрація ж Бориспільського летовища так і не повідомила людям куди подівся літак, де перебувають пасажири і які перспективи на їх прибуття.

Відбувся семінар з конфесійних проблем

Київ (УНІАР). — Сучасним конфесійним проблемам в Україні було присвячено семінар, зорганізований 20-го вересня Спілкою Журналістів України і представництвом в Україні Фонду Конрада Аденауера. Загальнодержавну проблему „Незалежні чи ні? Соборні чи не зовсім?" можна цілком віднести і до проблем церковних. На сьогодні в Україні існують чотири православні церкви — це Українська Православна Церква, Українська Православна Церква Київського Патріярхату, Українська Автокефальна Православна Церква і Українська Православна Церква Московської Патріярхії. На думку д-ра Віктора Бондаренка, об'єднання конфесій є надзвичайно важливим у контексті стабільности суспільства. Одним із механізмів такого об'єднання може бути організація Всеукраїнської Ради Церков, на зразок ради Церков, що існують в багатьох країнах Европи. В. Бондаренко підкреслив, що представники конфесій надмірно зайняті суперечностями типу „Хто канонічніший", а замало уваги приділяють сприянню розвитку духовности. З цією тезою погодився і доктор філософських наук Євген Сверстюк.

Б. Тарасюка призначено амбасадором у Бельгії

Київ (УНІАР). — Указом Президента України Леоніда Кучми Борис Тарасюк звільнений з посту першого заступника міністра закордонних справ України у зв'язку з переходом на іншу працю, а другим указом Президент України призначив Б. Тарасюка амбасадором України у Бельгії. Б. Тарасюк оцінює це, як „почесне призначення і вислов-лене йому високе довір'я". Рангу амбасадора Б. Тарасюк має з вересня 1992 року, а от амбасадором досі не був. За словами Б. Тарасюка, „пост амбасадора — вершина дипломатичної кар'єри".

Триває голодування депутатів від УНА

КИЇВ. — На майдані Незалежности триває голодування депутатів різних рівнів членів Української Національної Асамблеї. За повідомленням народного депутата України від УНА Юрія Тими, нині голодує 20 осіб, з них 10 депутатів. Голодуючих оточено кордоном міліції і до них нікого не допускають, навіть пресу. За словами Юрія Тими, перша ніч пройшла спокійно, за винятком того, що міліціонери забрали намет. Вони пояснили свої дії тим, що намет псує архітектурне обличчя міста. Представники УНА вимагають від Міністерства Юстиції відновити реєстрацію організації, покарати винних у подіях на Софійському майдані 18-го липня ц. р. та не підвищувати ціни на комунальні послуги. Термін голодування членів УНА не визначено.

У СВІТІ

ЕВРОПАРЛЯМЕНТ під час свого теперішнього засідання у Страсбурзі прийняв резолюцію, в якій закликав президента Франції Жака Ширака негайно припинити відновлені у південній частині Тихого океану ядерні випробування. Якщо в попередніх резолюціях депутати Европарляменту обмежувалися "жалем" з приводу непопулярного рішення Парижу, то тепер вони рішуче засудили дії Франції. Европарлямент порадив склакати надзвичайну сесію Европейського союзу на рівні керівників держав і урядів для обговорення принципів спільної европейської безпеки і висловив незгоду з ідеєю Парижу, який нещодавно запропонував на базі французьких сил ядерного стримування розкрити „ядерну парасольку" над Західньою Европою.

КОАЛІЦІЙНИЙ уряд Туреччини на чолі з прем'єр-міністром і лідером правоконсервативної Партії правильного шляху Тансу Чіллер після двох років і декількох місяців діяльности розпався. Народно-республіканська партія вийшла з коаліції. Це вже другий неуспіх коаліційного уряду. Першим був недавній страйк 200,000 робітників, які входять у Конфедерацію профспілок. Страйкарі звинуватили Т. Чіллер у проведенні такої внутрішньої політики, яка спричинила жахливе зубожіння турецьких народних мас. Т. Чіллер вже заявила, що звернеться до президента країни Сулеймана Демі-реля з проханням про резиґнацію свого кабінету.

В АМЕРИЦІ

У ЧАС КОЛИ БІЛЬШІСТЬ підприємств намагається перебирати одні одних, щоб творити індустріяльні та комерційні ґіганти, то корпорація Ей-Ті- енд Ті зовсім несподівано повідомила, що розмонтовує свою структуру на три окремі підприємства: інформаційних послуг, інформаційного обладнання та комп'ютерів. Керівник вище згаданої корпорації Роберт Аллен, який був промотором і творцем цього засекреченого пляну, підкреслив, що зроблено це з уваги на зміни в технології та урядових правилах. Цей плян напевно буде корисною для корпорації, але не для 8,500 працівників, яких мають в пляні звільнити.

ПРЕДСТАВНИКИ ДЕПАРТАМЕНТІВ зовнішньої політики ЗСА і Китаю інтенсивно обговорюють справу де і коли відбудеться вершинна зустріч між американським і китайським президентами. В інтерв'ю з кореспондентом Ассошіейтед Пресс секретар Державного департаменту Воррен Кристофер сказав, що не сумнівається в цьому, що така зустріч відбудеться, але треба ще узгіднити кілька важливих питань. На його думку є дві можливості відбути таку зустріч, перша це при кінці жовтня в Ню Йорку під час святкування 50-річчя Організації Об'єднаних Націй, або підчас запланованої на кінець осені зустрічі керівників держав тихоокеанського реґіону в Японії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

А коли прийде відшкодування для нас?

Врешті прийшов час, коли народовбивством і безкарним нищенням майна громадян різних держав цікавляться у цілому світі, а передусім на відтинку міжнародного права. Саме в останні дні читаємо в міжнародній пресі про згоду швайцарських банків виявити і зревідувати документи та конта, в яких десятиліттями заховані сконфісковані у жидів грошові маєтки, яких досі, за законами Швайцарії, не можна було подавати публічно. За цією справою стоїть Президент Билл Клінтон, який в загальному обороняє права жидів вимагати рекомпенсати за втрати, понесені в часі Другої світової війни і перед нею, з приходом нацистського режиму, який діяв на знищення жидів.

Питання жидівського голокосту постійно стоїть на передовому місці у міжнародних зацікавленнях народовбивством, і просто немає тижня, щоб ця справа не була в якийсь спосіб порушена в засобах масової інформації та в публічній опінії.

Якось у тому міжнародному шуканні справедливости та нагородженні покривджених чи їхніх наслідників міжнародна опінія ніяк не ставить на подібному, вже не кажемо тому самому місці, іншого, нечуваного своїми розмірами, геноциду — організованого голоду в Україні у 1932—33 роках, який хоч загально вже відомий та визнаний, але досі не дочекався формального визнання на форумі ООН, як це сталося у випадку жидівського голокосту. Подібною мовчанкою, і то ще більшою, як голодомор, в якому померло 7—10 мільйонів осіб, до сьогодні обходиться винищення українців совєтсько-російською рукою в часи Другої світової війни і після неї, коли „пропало" 10 відсотків українського населення в цілій Україні. Тут у першу чергу треба зачислити арешти, розстріли після „золотого вересня" 1939 року, а далі вивози на схід, ліквідування власностей, маєтків та підприємств.

І в цих роках російсько-совєтські власті нищили не лише окремих людей, цілі родини, але також цілу особисту власність українського населення, використовуючи часто таке насильство лише тому, щоб поселити на це місце російських громадян. Вони досі залишилися на тому самому місці — тепер уже в рамках української незалежної держави, як її громадяни, але не будучи українцями.

Де ж тут міжнародна справедливість? Де віддання власности, де відшкодування за моральну та матеріяльну кривду багатьох років?

Який міжнародний трибунал заступився сьогодні так за українців, як це діється в іншому випадку? Хто порушив на державному рівні питання відшкодування українцям, яке належиться тим усім знищеним, потерпілим від Росії?

Сьогодні вимагається від української держави величезних сум для оплачення пального та ґазу, що приходять з російської території, але не чуємо про ніякі навіть переговори з російськими офіційними чинниками за вирівнювання боргу з обох сторін.

У вільній демократичній Україні росіяни за національністю далі проживають спокійно у містах і селах, там де приміщено їхніх батьків або родичів після вивезення українського населення, і якось ніхто не домагається та немає законів, які поставили б питання повернення бодай частинно майна тим, що до них колись воно належало.

Часто чується гірке ствердження, що немає на цьому світі справедливости. Справді немає справедливої оцінки кривд одного народу у порівнянні з іншим. Але коли тепер усі респектують Організацію Об'єднаних Націй і на її форумі обговорюються проблеми усіх народів, може знайдуться українські чинники, які врешті, як рівний з рівним, поставлять питання правного визнання злочину та, у висліді правної санкції кари, у відношенні до тих, що були довгі роки найбільшими нищителями українського населення, а сьогодні далі стоять безкарно в обличчі цілого світу та ще ведуть у ньому перед!

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Микола Мушинка

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ НЕ ПРОПАВ

Чи не найбільшою таємницею післявоєнного українознавства на Заході була доля Музею Визвольної Боротьби України у Празі. Як відомо, цей музей, заснований у Празі Дмитром Антоновичем та іншими професорами Українського Вільного Університету, нараховував понад мільйон одиниць збереження, вагою понад 50 тонн. В лютому 1945 року він був сильно пошкоджений американською бомбою, однак його працівникам вдалося збережені матеріяли переправити у підвальні коридори празького Клементинума та в архів міністерства внутрішніх справ на Градчанах. У травні 1945 року органи горезвісного СМЕРШ-у конфіскували ці матеріяли як військову здобич, однак на протест тодішнього директора музею Симона Наріжного до самого Сталіна, акт про конфіскацію був скасований і він продовжував свою діяльність аж до комуністичного путчу у Чехо-Словаччині в лютому 1948 року; коли його було остаточно зліквідовано, а С. Наріжного, як людину без громадянства — видворено з Чехо-Словаччини.

З того часу про долю фондів Музею Визвольної Боротьби України ходили найрізноманітніші чутки. Одні твердили, що всі його матеріяли були вивезені до Совєтського Союзу ще в 1945 році і на їх основі тисячі людей засуджено на смерть і довгорічне ув'язнення. В американській українській пресі публікувалася навіть фотографія акту передачі, на якій чехо-словацькі міністри Неєдлий та Носек у присутності совєтського посла Зоріна передають матеріяли Українського Музею (під такою назвою він існував після війни) совєтським старшинам НКВД. Інші твердили, що матеріяли залишилися в Клементинумі без господаря і їх розкрали. Усі сходилися на думці, що для української науки і культури ці безцінні матеріяли назавжди пропали.

Коли С. Наріжний, опинившись на Заході, намагався спростувати чутки про загибель Музею ВБУ, його в численних публікаціях оголосили „національним зрадником", який продав музей большевикам і за це заслуговує... шнурок. Всі спроби Наріжного очистити себе від безпідставних наклепів, виявилися марними. Українська еміґрація йому не повірила. Помер він 1983 року в ізоляції від української громади в далекій Австралії, нічого не знаючи про дальшу долю музею, якому він присвятив понад 20 років свого життя.

Матеріяли Музею ВБУ і справді не пропали, однак до недавнього часу знаходилися під сімома замками, доступні лише для обраних „спеціялістів боротьби з українським буржуазним націоналізмом" з рядів вищої партійної номенклятури.

Першу партію метеріялів МВБ України було вивезено з Праги у квітні 1948 року, тобто негайно після ліквідації музею. Їх доля досі остаточно не з'ясована. Мабуть, вони були вивезені у Київ або Харків. Решту матеріялів, що зберігалися в Клементинумі, було передано Слов'янській бібліотеці, ця, однак, не маючи приміщень для такої великої кількости матеріялів і людей для їх опрацювання, перебрала лише частину книжок. Всі інші матеріяли залишилися у підвальних коридорах Клементинума. В 1957 році звернула на них увагу совєтська контррозвідка, виславши у Прагу директора Центрального Державного Архіву УССР Г. Пшеничного, який в 1958 році спровадив до Києва (з дозволу уряду Чехо-Словаччини) понад десять тонн матеріялів колишнього Музею ВБУ. Їх було долучено до матеріялів Українського Історичного Кабінету, вивезених з Праги ще в 1945 році. В 1959-63 роках матеріяли Музею ВБУ було розібрано і опрацьовано, а в 1971 році передано у Центральний Державний Архів Жовтневої Революції (нині Центральний Державний Архів Вищих Органів України) у Києві. З них було оформлено 173 фонди та 7,232 справи. Частину матеріялів Музею ВБУ — 117 коробок нещодавно було виявлено в архіві колишнього Інституту Комуністичної Партії України. У збережених фондах є унікальні речі: ориґінальні документи майже всіх українських урядів 1917-20 років, матеріяли українських військових таборів, Української Республіканської Капелі О. Кошиця, майже всіх еміґрантських організацій, особові фонди сотень українських вчених, політиків, діячів культури, між ними, наприклад, два унікальні фотоальбоми Олени Теліги, рукописи недрукованих праць, наприклад, другого тому „Української еміґрації" С. Наріжного. Музейні матеріяли Музею ВБУ були передані 1962 року у фонди Київського Державного Історичного Музею, а бібліотеку, з унікальною колекцією майже всієї української еміґраційної преси — бібліотеці Центрального Державного Історичного Архіву. Останню партію українських документів — 27 коробок — вивезено з Праги 1983 року і долучено до попередніх надходжень з Праги. Сьогодні, як підкреслює київський архівіст Людмила Лозенко, всі ці колосальні архівні документи доступні для широкого наукового користування.

Другу частину архівних матеріялів Музею ВБУ, що залишилася у празькому архіві міністерства внутрішніх справ (тепер Центральний державний архів) на Градчанах, було опрацьовано в 1972 році і створено з них спеціяльний фонд під назвою „Український Музей у Празі". Він охоплює шість рахункових книжок, п'ять реєстраційних довідників, вісім офіційних урядових книжок та 108 коробок документів. Є тут, наприклад, всі протоколи засідань Управи Товариства Музею ВБУ від 1925 по 1944 рік (два товсті зошити), архів Українського Вільного Університету (чотири коробки) та інших навчальних закладів Чехії. Архівні матеріяли розподілено на такі основні групи: Дипломатичний відділ, Військовий відділ, Еміґрантський відділ, Закарпатоукраїнський відділ, Шевченківський відділ та інші. Кілька сотень фотографій та фотонеґативів знаходиться у спеціяльному фотовідділі. І ці матеріяли зразково опрацьовані та доступні для наукового користання кожному.

Музейні експонати в 1957 році було вислано Музеєві Української Культури у Меджилабірцях (Словаччина). Сьогодні незначна частина з них знаходиться у Державному Музеї Українсько-Руської Культури у Свиднику.

Отже основна маса багатих матеріялів Музею Визвольної Боротьби України в Празі, від заснування якого

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про старі газети

Здивуються читачі, прочитавши такий заголовок, і запитають, що цікавого можна написати про старі газети, крім того, що вони мають дар помножуватися в кожному господарстві, так як залізні вішаки на убрання, і що газети (а не вішаки) треба совісно збирати, щоб відтак їх, пов'язані, зложити біля хати на обов'язкову тепер перерібку.

Але існують ще й інші старі газети, які становлять особливу вартість і саме про них буде сьогодні мова.

Приїхав з довгого перебування у західній Україні один із сердешних друзів молодшого покоління і зайшов до редакції, щоб позичити мені на якийсь час цілу горстку пожовклих, подертих, але ще відчитних старих українських газет із передвоєнних років, що збереглися в його знайомих. Там були переважно окремі примірники „Діла", а також „Неділі", „Нового Часу" і „Українського Голосу". Який цікавий матеріял у тих знищених зубом часу і обставин сторінках та скільки там не тільки історичного, але і побутового матеріялу, що віддзеркалює ту добу, спосіб мислення та навіть редаґування української преси у Львові!

Перед нами число „Діла" з 7-го березня 1937 року, де на першій сторінці передова до 20-річчя революції в Росії, а побіч стаття-спомин Митрополита Андрея п. з. „Воля і надії" про звільнення його з царської в'язниці, а на закінчення лист Митрополита до Української Національної Ради у Петрограді. Ціле те число „Діла" присвячене річниці революції в Росії, яке напевно краще і живіше представляє ті історичні події, ніж усі підручники історії. Але є там також сторінка літератури і сторінка без політики, славні „Відгуки дня" Галактіона Чіпки (псевдонім Романа Купчинського) і невідомо яким членом редакції вишукані „bon-mot" як таке: „Про кожну людину можна написати повість, але не кожний чоловік заслуговує на посмертну згадку". Чи не добре було б цю „мудрість" брати сьогодні до уваги, коли постійно редакцію нашого щоденника засипують довжелезними посмертними згадками?

А ось у мене в руках число з 28-го листопада 1934 року, де ціла перша сторінка присвячена смерті історика Михайла Грушевського, а також „Відгуки дня" Г. Чіпки. Скільки цитується „Історію України" того автора, а як мало осіб знає про життя і трагічні останні його роки.

Дивовижне на сьогоднішні обставини число „Українського Голосу" з Перемишля з 8-го червня 1919 року, де у підзаголовку читаємо „Політично-економічний орґан — дальші два вирази усунені указом Старости"... А відтак бачимо третю шпальту першої сторінки, що біліє пусткою з одним написом „сконфісковано". Скільки таких білих місць можна знайти у цій передвоєнній пресі —

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Омелян Бей

ЧИ ПОТРІБНО РОЗБУДУВАТИ ЗАЛІЗНИЧНИЙ ВУЗОЛ ЛЬВОВА?

В газеті „Високий Замок" (17-го серпня 1995 року) з короткої нотатки довідуємось, що В. Куйбіда, посадник Львова, разом із фахівцями, з вертольота обмірковував, де розмістити третій залізничний вокзал. Дотепер Львів мав два вокзали: головний на західній частині міста і Львів-Підзамче на північній. До 1939 року був ще невеликий вокзал Львів-Персенківка на півдні міста. На сьогодні Львів — найбільший залізничний вузол України. У ньому збігається 7 повних колій і одна вітка до Яворова. До 1944 року була ще одна вітка до Підгаєць, яка становила частину незакінченої, але плянованої за Австрії лінії Львів — Потутори — Бучач — Заліщики. Більшу частину тої вітки большевики розібрали, як теж коротку лінії з Галича до Підвисокого і з Бучача до Івано-Франківська. Тобто, лінія Львів — Бережани, Потутори — Підгайці і Бучач — Івано-Франківськ сьогодні не існують. Таким чином, відносно слабо насичена залізницями Галичина була ще більш відсталою у порівнянні з деякими державами Західньої Европи, на що вказує наступна таблиця:

Держава	(а) км	(б) км
Україна	3.74	4.0
ФРН	12.7	5.3
Франція	6.3	6.3
Англія	7.2	3.1
Італія	6.6	3.5

Дані на 1983 рік; (а) означає: насиченість залізничної сітки на 100 кв. км; (б) насиченість залізничної сітки на 10,000 населення. (Джерело: „Нархоз СССР", 1983, стор. 82, 567, 568).

Газета теж повідомляє, що львівські власті плянують підвести до державного кордону колію нормальної европейської ширини. Такий захід, без сумніву, набагато облегшить транспорт, бо не буде потреби зміняти осі (наприклад, на станції Шегині): пересідка пасажирів і перенесення вантажів здійснюватиметься уже на Головному вокзалі, що може запропонувати куди менші кошти такої операції і обнизити нервозність пасажирів. Нотатка у „Високому Замку" нічого не згадує про розбудову залізничної сітки, зокрема у західній Україні і довкруги Львова. Постараюся ввести свій погляд на потребу такої акції. Як вказує карта шляхів України, що її випустила японська фірма „Мазда" (1993), у північній частині Львова існує напівкругла залізнична вітка, що сполучає окружним шляхом Перемиську лінію із Ковельською лінією. Крім цього, від м. Городка побудували коротке сполучення (20 км) до м. Новояворівська, а з самого Городка побудували приблизно 10 км колії у бік ст. Бучали на Самбірській лінії.

З погляду зрослих потреб самостійної держави виникає потреба переглянути сучасний макет залізниць, щоб завершити розпочатий Австрією, але недокінчений через Першу світову війну, плян основних сполучень Королівства Галичини й Володимирії. А до плянованих, але незакінчених проєктів належали такі залізничні лінії: а) вже згадувана лінія Львів — Бережани — Бучач — Заліщики, б) Стрий — Галич із виходом на Бучач, в) Яворів — Ярослав над Сяном і г) Красне — Кам'янка Бузька.

З метою сполучити нові індустріяльні центри з головними трасами, большевики побудували вітку з Ходорова до Нового Роздолу (коло 30 км) і з Ходович до Дашави (6 км), але на тих вітках не було пасажирського руху. Вже у 1992 році від жителів с. Пісочного мені довелось почути, що вітку з Нового Роздолу мали б продовжити до Пісочного, де мав би постати вузол, а звідси лінію проклали б до м. Комарне на Самбірській лінії.

З погляду прямої логіки й геологічних мотивів (структура скель, водні масиви) львів'яни будуть змушеними закинути ідею побудови підземки (метро) у своєму місті. Замість цього вже йдуть розмови про введення швидкісного наземного і надземного трамваю, окружної залізничної колії і, можливо, побудови ще кількох віток у бік Золочева, Великих Мостів, Щирця тощо. Отож, така окружна траса могла б починатись від м. Городка через Любінь Великий до Пустомитів, а тоді через Старе Село (Ходорівська траса) до Борщович і Запитова, щоб закінчитись біля Куликова на Рава-Руській трасі. Без сумніву, кол. лінію до Бережан треба б відновити, а вітку з Яворова продовжити до м. Краківця на державному кордоні. Карта шляхів вказує, що західня частина Галичини не має прямого сполучення. Отже, виникає потреба побудування нової лінії із Рави-Руської через Яворів і Мостиська до Самбора, а з м. Старий Самбір коротке сполучення до Хирова із виходом до Нижанкович, що лежать на державному кордоні. В центральній частині Галичини потрібно провести другу паралельну лінію північніше від лінії Стрий — Тернопіль. А саме: починаючи від Кременця (Рівненська обл.) через Зборів, Бібрку, Миколаїв до Дрогобича з відгалуженням через Борислав до середньої течії р. Стрий біля с. Кропивник.

Без сумніву, дотепер мало хто звертав увагу на район українських Карпат, як район не лише багатий корисними копалинами, але й район туризму і відпочинку. Чи свідомий читач того, що на відстані близько 100 км Баварські Альпи сполучають п'ять залізничних колій, з який чотири закінчуються тупиками? Наш Бескид сполучається лише двома лініями. З метою пожвавлення туризму, а це означає валютний дохід і зайнятість для тисяч безробітних бойків, треба побудувати не лише меридіянні, але і паралельні лінії. Для прикладу: паралельна лінія з Турки, через Синевідсько Вижне до Болехова, а з м. Долини у південно-східньому напрямі до Надвірної. У випадку меридіянних ліній, колишню вузькотórівку можна легко перебудувати на широку колію. А серед них такі: Сколе — Коростів — Козьова, Вигода — Вишків, Брошнів Осада — Рожнятів — Перегінське і через перевал на Закарпаття, з різними коротшими чи довшими відгалуженнями до лісових масивів Ґорґан.

Пропозиції автора цієї статті — це той основний мінімум, який мав би сприяти прилученню гірських територій до основного „підгірського" материка. Мені здається, що така ресурсно-багата держава як Україна може собі дозволити на такий проєкт.

Карта залізничних колій Львівщини.

Пояснення до карти:

а) стійко-врисовані лінії означають залізничні колії, що були позначені на совєтських картах;
б) перечеркнуті лінії (++++++) означають колії, побудовані перед 1991 роком, але не позначені на картах;
в) прорвані лінії із перехресними рисками (—/—/—) — це лінії, що були перед 1944 роком, а згодом зняті з обігу;
г) прорвані лінії означають пропоновані автором нові лінії, що мали б бути побудовані для розвантаження транспорту чи з туристичних мотивів.

Про старі...

(Закінчення зі стор. 2)

курйоз, якого сьогоднішній читач ніяк не розуміє.

А вже справді винятковим здається ювілейне число „Діла" у його 50-річчя з датою 14-го січня 1938 року, де знаходимо перегляд цілої діяльности політичної, громадської і культурної зі статтями всіх світочів того часу і капітальним фейлетоном Г. Чіпки про те, як уявляв він собі „Діло" у 2038 році. (Його поміщено в одному з найближчих чисел „Свободи").

Яка я вдячна своєму другові, що позичив мені такий цікавий матеріял. Але хотіла б поділитися ним із ширшим колом сьогоднішніх читачів „Свободи", а передусім тих молодших, що не знають про ці роки з автопсії, а так мало навчаються про історію цієї доби, і коли навчаються, то лише сухі факти, прізвища, дати, без найменшого образу тої дійсности, що крилася за тими прізвищами, датами і сухими фактами. Наскільки цікавішою була б для них ця доба із пізнанням такого матеріялу і наскільки легша до зрозуміння. При тому вони переконалися б, що багато дечого не змінилося у характері нашого народу та його підході до життя, як ось знаходимо в думках капітального Р. Купчинського в одному із фейлетонів, де він пише: „Відобрав мені товариш дівчину, але я йому спокій сну і розкіш відпочинку: не дав ковдри і з приємністю слухав, як йому цілу ніч зуб на зуб не попадав. Зовсім так як у нашім громадськім житті. Скалічив ти мене при рахунку на снідання, скалічу я тебе на загальних зборах, скривдив ти мене в політиці, скривджу я тебе в поліції..."

Виявляється, що хоча багато змінилося за того півсторіччя, але і багато залишилося незмінним або дуже цікавим до порівняння.

Коби тільки були старі газети, в яких стільки цікавого можна знайти і коби були такі, що бажають до них заглядати.

О-КА

Громада Дейтона Біч і околиці відзначила День Незалежности

27-го серпня у Дейтона Біч в Українському Культурному Центрі зібралась громада Дейтони і околиць, а також багато гостей з України, і разом відсвяткували четверту річницю проголошення самостійности України.

Свято відкрив голова Українсько-Американського Об'єднання Нестор Лис і передав голос і дальше ведення програми Володимирови Ковалеві, який відчитав інформацію про поховання українського православного Патріярха Володимира в Києві. Онуфрій Мізюк відчитав привітання від американського президента Билла Клінтона із святкуванням четвертої річниці незалежности України, Сандра Адам'як з Окала разом зі своїми дітоками Мішел, Нікол і Джастином відтанцювали ряд українських танців, Люба Лис із своїми донями Діяною і Катрусею відспівали „Боже, вислухай благання" і повстанську „Гей там на Волині".

Нові іміґранти з України Михайло, Нестор і Наталка Гегодоші відспівали „Повіяв вітер степовий", „Чи ви чули, милі браття, як боролось Закарпаття".

Українським гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено свято і розпочали обід, з котрого дохід призначено на сплату довгу будови Українського Центру в Дейтона Біч.

О. М.

ПОДІЇ

XXIV КРАЙОВИЙ З'ЇЗД ООЛ

Пассейк, Н. Дж. — Тут 7-8-го жовтня в Українській Централі, 240 Говп аве., проходитиме XXIV Крайовий з'їзд Організації Оборони Лемківщини в Америці. Відкриття — о год. 10:30 ранку в суботу, бенкет — того самого дня о год. 6:30 вечора. Після бенкету — забава. Зголошення приймається до 25-го вересня по тел. (201) 772-3344. У з'їзді візьмуть участь важливі гості з Польщі.

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ В МЕНОР ДЖУНІОР КОЛЕДЖІ

Дженкінтавн, Па. — Тут у неділю, 1-го жовтня відбудеться щорічний, 18-ий Український фестиваль Студійного Осередку Української Культури Менор Джуніор Коледжу, 700 Фокс Чейс ровд. О год. 10:30 в каплиці академічного будинку почнеться Служба Божа, а від полудня тут відбуватиметься мистецька програма з участю співачки Олі Ходоби-Фриз, вокально-інструментального ансамблю „Львів'яни", танцювальних ансамблів „Волошки", „Весна" та „Черемош", дитячого вокального ансамблю „Соловейки" та цимбаліста Юрія Луціва. Конферансьє — Роман Дубенко. Відбудеться продаж українських страв, мистецьких виробів, ігри для дітей, льотерія. Вступ — 4 дол., для дітей — 1 дол. Телефон для інформацій (215) 885-2360.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЮ УВАН ВІДБУДЕТЬСЯ ДНЕМ ПІЗНІШЕ

Ню Йорк. — Як повідомляє управа УВАН у ЗСА, урочисте відзначення 50-ліття УВАН, заплановане на суботу, 7-го жовтня, у зв'язку з перебуванням у цей день в Ню Йорку Папи Івана Павла II переноситься на наступний день, неділю, 8-го жовтня. Відзначення відбудеться, як і заплановано, в Українському Інституті Америки, а почнеться о год. 1-ій по полудні.

Відкриття виставки про інтернування

Ж. Расет з фірми Божак показує макету з будинку табору інтернованих.

Подорожуюча виставка, під назвою „За колючими дротами розв'язка — українці і перше інтернування в Канаді 1914-20" відкривається в четвер, 28-го вересня, в приміщенні Метро Голл в Торонто. Виставка досліджує соціяльні, економічні і політичні обставини, які довели до інтернування понад 8,000 осіб в Канаді під час Першої світової війни. Більшість інтернованих це були українці з Австро-Угорщини, які приїхали до Канади в пошуках свободи, соціяльної справедливости і економічного забезпечення, а опинилися за колючими дротами.

Виставка розглядає обставини в таборах інтернованих не тільки друкованим словом і фотографіями, але також макетами і моделями таборових будинків, споруд і обладнання. Відвідувачі виставки зможуть побачити як жили в'язні і їх охорона. Матеріяли, з яких черпано інформації для вироблення експонатів виставки, були документи першого порядку з національних, провінційних і міських архівів з усіх частин Канади, де знаходилися табори інтернованих. В час виставки буде йти нагороджений документальний фільм Юрія Лугового, який вийшов минулого року п. з. „Свобода дорогою ціною".

Виставка буде подорожувати по різних містах і осередках Онтаріо, щоб всі мешканці провінції, а зокрема шкільна і студіююча молодь, мали нагоду довідатися про цю мало відому сторінку з історії Канади. В провінції Онтаріо знаходилися три табори інтернованих — в місці Капускейсінґ, Кінґстон і Петавава, і було три осередки затримання — Ніяґара Фоллс, Су Сейнт Марі і Торонто.

Організаторами і спонзорами виставки є Українсько-Канадський Дослідчо-Документаційний Центр (УКДДЦ) з підтримкою Міністерства громадянства, культури й розваги уряду Онтаріо. УКДДЦ — це установа, яка існує завдяки пожертвам громади і яка займається проєктами зв'язаними із історичними і сучасними темами. За виконання і проєктування виставки відповідає професійна фірма Божак творчі стратегії з Оттави. В Торонто виставка буде тривати тільки до 2-го жовтня, а тоді почне свою подорож по провінції.

УКДДЦ

МУЗЕЙ...

(Закінчення зі стор. 2)

саме тепер минає сімдесят років, збережена. Правда, вона не становить одне ціле, а розкидана по десятках місць України, Чехії та Словаччини. Реконструвати Музей ВБУ сьогодні неможливо і недоцільно, однак конче потрібно виготовити і видати друком опис всіх наявних матеріялів цього унікального музею української діяспори, про збереження якого основну заслугу має Симон Наріжний (1898-1983), той С. Наріжний, якого у 50-их та на початках 60-их років було безпідставно обвинувачено в національній зраді.

Словаччина

С. Рушді...

(Закінчення зі стор. 1)

подих Мура". "Я завжди вважав покликанням літератора виповідати невимовне, обдумувати немислиме й задавати нелегкі питання", вважає Рушді. Живучи у вимушеному підпіллі, він довший час, за його власним зізнанням, почувався вибитим із звичної колії. За останні шість років він опублікував лише дитячу книгу "Гарун і море казок" та збірку оповідань "Схід, Захід". Вихід свого нового, фактично першого після "Сатанинських віршів" роману "Останній подих Мура" Рушді вважає важливим здобутком. "Кілька років я змарнував на розмови з політиками, — що, взагалі, не належить до моїх улюблених зайнять. А тоді зрозумів безглуздість усього цього і повернувся до того, що справді люблю найбільше. Я хотів показати самому собі, що можу жити з усім тим, що трапилось, і, незважаючи ні на що, творити. Здається, мені це вдалося".

ПРЕЗИДЕНТ СЛОВАЧЧИНИ Міхал Ковач відкинув звернений до нього заклик уряду добровільно зрезиґнувати. У своїй заяві керівник держави підкреслив, що не бачить власної провини у розпаді конституційної системи і дестабілізації суспільства. Він запевнив, що залишиться на своєму пості, оскільки є вибраний демократичним шляхом. Таку відповідь президент дав на офіційну вимогу уряду, який остеріг, що коли М. Ковач не зрезиґнує, то його звинуватять у „зраді батьківщини".

УРЯД ЯПОНІЇ має намір виділити 140 блн. дол., щоб запевнити піднесення економіки країни. Гроші одержать різні галузі промисловости у формі асиґнувань і кредитів. Наприклад, на розвиток житлобудівного комплексу піде 50 блн. дол. Японські експерти сподіваються, що в цей спосіб можна запобігти економічному спадові, але в той самий час вони дуже сумніваються в тому, що економіка здатна буде стрімко піти вгору. Аналітик токійського відділу компанії „Брати Саломон" Роберт Фелдман вважає, що урядовий пакет допомоги „має в собі багато цукру, але мало білку. Державі доведеться щорічно вливати подібні суми в економіку, щоб підтримувати її на більш-менш середньому рівні".

У СЕРЕДУ, 20-ГО ВЕРЕСНЯ, Палата Репрезентантів проголосувала, щоб зліквідувати федеральний закон, який обмежував швидкість їзди автом в країні до 55 миль на годину та віддати цю справу до вирішення окремим стейтам. Голосами 313 до 112 вирішено таки, не зважаючи на протест Адміністрації президента Билла Клінтона, елімінувати федеральний закон 21-річної старости, що його було введено під час енергетичної кризи. Цим рішенням Палата Репрезентантів долучилася до подібного схвалення Сенату ще 22-го червня.

44-ий Здвиг СУМ закінчив літній виховний сезон

Елленвілл, Н. Й. (ід). — Сумівці і прихильники Спілки Української Молоді в Америці з'їхалися з різних сторін Америки і Канади, аби під сонячним небом взяти участь у 44-му Всеамериканському маніфестаційному здвизі СУМ, що рік-річно завершує сумівський виховний сезон тут у цій гірській оселі.

Близько 500 сумівців — сеньйорів, дружинників, старших і молодших юнаків і юначок та маленьких сумenят — з 25-ох осередків, у неділю ранком, 3-го вересня ц. р., вимаршували під звуки оркестри „Батурин" з Осередку СУМ в Торонто, під мистецьким керівництвом Остапа Брездена, від нового юнацького табору на площу перед пам'ятником героям. Вони і тисячі гостей, прихильників і симпатиків СУМ і Організації Українського Державницького Фронту були свідками першої української Служби Божої, яку відправив Владика Василь Лостен з Української Католицької Церкви у співчасті Владики Всеволода з Української Православної Церкви Вселенського Патріярхату.

Цьогорічний здвиг, як і виховний 1995 року, проходив під гаслом „Дорожи ім'ям Спілки Української Молоді" — і відзначував ряд історичних річниць, таких як четверту річницю відновлення державної незалежности України, 70-ліття створення СУМ в Україні і 65-ліття харківського процесу, який засудив на смерть основоположників СУМ. Нав'язуючи до цих та інших історичних роковин і до нових завдань, які стоять перед сумівцями сьогодні, Аскольд Лозинський, колишній голова Крайової управи СУМ і сьогоднішній президент Українського Конгресового Комітету Америки, виголосив святочне слово.

Привіти склали інж. Володимир Янів від президії Світового Українського Державницького Фронту, Євген Чолій, голова Центральної управи СУМ, і Оля Король, голова Крайової управи СУМ в Америці.

Між представниками різних крайових громадських організацій були також і представники Уряду незалежної України, які стали постійними гостями оселі СУМ, а саме: консул України в Ню Йорку Євген Корнійчук з дружиною і Маркіян Кулик, другий секретар Постійного Представництва України при ООН.

Під час гостини після маніфестаційної програми, представники Союзу Українців Католиків „Провидіння" і Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету склали пожертви на виховну працю СУМ.

У мистецькій програмі виступали оркестри „Батурин", „Черкаські козаки" з України, танцювальний ансамбль „Україна" з Осередку СУМ в Чикаго під мистецьким керівництвом Євгена Літвінова, вокальний ансамбль „Відлуння" і таборовики виховно-мистецького табору.

ІНШИЙ КОД

В інтерв'ю з Марією Йовик про допомогу сиротам в Україні („Свобода" з вівтірка, 19-го вересня ц. р.) телефон М. Йовик слід справити на (718) 423-4966. — Ред.

Відень, Австрія.
Невіджалувана втрата.
6-го вересня 1995-го Божого року несподівано відійшов від нас у вічність на 72-му році життя видатний і заслужений муж української громади у Відні — опікун біженців

бл. п.
дипл. інж.
ІВАН ЖУПНИК

радник сенату (Senatsrat i.R.)

Залишені в глибокому смутку:

дружина — ГАЛИНА
дочки — ІРЕНА з мужем ВІКТОРОМ КУРМАНОВИЧОМ
— РОМАНА з мужем НОРБЕРТОМ
внуки — РОМАН, МАРІЯ, ГАНСЛ, ЮЛІЯН, ЙОСЕФ
шваґерки — НАТАЛЯ ГУРАН з родиною
— ОЛЬГА ЛОНКЕВИЧ з родиною
шваґер — ЮРІЙ ЛОНКЕВИЧ з родиною
ближча і дальша родина в Австрії, ЗСА, Канаді та Україні.

Тлінні останки покійного спочили на Центральному кладовищі у Відні
Заупокійні Богослуження відправлено в українській греко-католицькій церкві св. Варвари у Відні 19-го вересня 1995 р.
Вічна йому пам'ять!

Відзначення 4-ої річниці незалежности України у Маямі

27-го серпня, у неділю, зібралася численна українська громада полудневої Фльориди у католицькій церкві Успення Пречистої Діви Марії у Маямі на святочне відзначення четвертої річниці незалежности України.

Отці Степан Біляк та Іван Стевинський відправили урочистий Молебень за Українську Державу, привітали український народ зі світлою 4-ою річницею незалежности та відспівали „Многая Літ" президентові, цілому урядові і народові. Програма відбулася у церковній залі.

По привітанні присутніх і відспіванні двох гимнів Дана М. Васькевич виголосила цікаву доповідь по англійськи, а д-р Ю. Цегельський по українськи, після чого церковний хор відспівав „Засіяло сонце золоте" І. Недільського. У концертній програмі виступили також Ірина Чакуш, солістка Ольга Шейбер під акомпаньямент своєї мами Ольги Павлової, група дітей зі Школи Українознавства „Україна", дует „Карпати" у складі Е. Короленко та О. Головацький, Таїса Богданська, Ярко Антоневич, І. Туртяк і Б. Кривко, Український національний хор Голивуду (керівник Б. Кривко).

Виступ шкільних дітей

Завдяки стараннням Марії Венґльовської та інших зібрано 300 дол, добровільних датків, які переслано до СКВУ на фонд допомоги Україні.

Михайло Ковальчук

Роковини в Норт Порті

Святкування четвертої річниці незалежности України попередили Святі Літургії в католицькій і православній церквах в намірені української держави і нараду 20-го серпня ц.р. і 24-го серпня на терені української католицької церкви Входу в Храм Пресвятої Богородиці.

У четвер, 24-го серпня, привітала нас дощова злива, небо темне, паркувальна площа залита по кістки і на душі стало сумно і моторошно. Невже ж це якийсь поганий помен?

Та в часі Соборного Молебня, який відслужив о. д-р І. Тинявський в супроводі священиків обох віроісповідань, хмари розійшлися і „засяло сонце золоте", а в серцях зродилася надія на ясне, щасливе буття України.

Святочна програма відбулася в гарно прикрашеній церковній залі, яку відкрив голова Комітету Ярослав Костишин і передав дальше ведення Марії Наваринській. Як водиться, усі наші святкування починаються американським гимном, який відіграв на фортепіяні Орест Лазор, Леся Татарко відчитала Акт проголошення незалежности України з 24-го серпня 1991 року.

Діти з інструкторкою А. Гарасимів

До нас наспіли привіти від губернатора Фльориди і наших представників законодавчих органів, які в англійській мові прочитав Йосиф Іванів. Поетеса Ганна Черінь, як минулих років, так і цього написала і сама передала нам вірш „Четверта річниця"

Головну промову дуже добре опрацював і виголосив Омелян Граб, у якій порівняв два акти незалежности України — 22-го Січня 1918 року і 24-го серпня 1991 року, їхні помітні подібності і різниці. М. Куцло-Королишин прочитала вірш Миколи Вереса „Києву". Атракцією програми був виступ дітей від 3 — 12 років наших найновіших еміґрантів з України. Діти у вишивках і з прапорцями державних кольорів під спів „Гей там на горі" вмаршували на сцену. Богдан Павлюк віддеклямував віршик про українську мову, якої ніколи не відречеться, і хлопчики, співаючи „Боже великий єдиний" відповідними рухами і навколішки відтворили прохання-молитву, якою ми від поколінь закінчували Святі Літургії. Дитячу програму підготовила Л. Гарасимів. У нашому „царстві сеньйорів" вперше виступала дітвора, а маленьке дівчатко подякувало присутнім „що ви нас вислухали".

Програму закрила С. Барусевич, заступниця голови комітету подякою для усіх учасників, а присутні під акомпаньямент О. Лазора з великим піднесенням відспівали національний славень.

Прихід зі святкувань призначено на Український-Олімпійський Фонд. Відзначення четвертої річниці незалежности України підготовив комітет, зложений з усіх українських організацій в Норт Порті під протекторатом УККА і УАКРади.

Олена Качала

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ФРЕНСИС ЕД. СОВІНСЬКИЙ член УНС Відд. 123-го Т-ва ім. св. Марії в Скрентоні, Па. помер на 75-му році життя. Нар. 19-го квітня 1920 року. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину Геленук, сина Франка та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 20-березня 1995 року на парафіяльному цвинтарі в Скрентоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ДЖАНСОН БІНҐГАМ член УНС Відд. 283-го Т-ва „Запорозька Січ" в Обирн, Н.Й. помер 8-го березня 1995 року на 77-му році життя. Нар. 1917 року в Обирн, Н.Й. Членом УНС став 1968 р. Залишив у смутку дружину Ріту, 6 дочок — Ненсі, Дебі, Шірлі, Юлю, Кенді і Варвару; двох синів Бруса і Діка. Похорон відбувся 11-го березня 1995 року на Fort Hill Cemetery в Обирн, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

СТЕФАН ЦВИК член УНС Відд. 379-го Т-ва ім. св, Юрія в Чикаґо, Ілл помер 7-го березня 1995 року на 86-му році життя. Нар. 1909 року в Україні, Галичина. Членом УНС став 1971 року. Залишив у смутку дружину Анну, а в Україні зятя Степана Костюка, дві внучки Оксану і Наталку з родинами, троє правнуків — Олега, Ганю, Ірцю та дальшу родину. Похорон відбувся 9-го березня 1995 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Ґоляш, секр.

Д-р БОГДАН БАБІЙ член УНС Відд. 88-го Т-ва „Союзівка в Кергонксоні, Н.Й. помер 12-го лютого 1995 року на 79-му році життя. Нар. 18-го лютого 1916 року в Україні. Членом УНС став 1976 року. Залишив у смутку дружину Марію і братів на Сибірі. Похорон відбувся 14-го лютого 1995 року на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія М. Гаврилюк, секр.

ІВАН КОСТИК член УНС Відд. 157-го Т-ва св. Арх. Михаїла в Чикаґо, Ілл. помер 6-го лютого 1995 року на 80-му році життя. Нар. 1914 року в селі Верхрата, Рава Руска, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину Юлію, сина Мирона з дружиною Бернадетою, дочку Марію Сімбровську з мужем Євгеном і внуків Миколу, Марка і Меліссу. Похорон відбувся 9-го лютого 1995 року на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Матичак, секр.

НІНА НИКОЛЕНКО член УНС Відд. 238-го Т-ва ім. Евгена Коновальця в Бостоні, Масс. помер 20-го березня 1995 року на 93-му році життя. Нар. 1903 року на Україні. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутду дочку Людмилу Дебравн з мужем Петром. Похорон відбувся 24-го березня 1995 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Анна Ремик, секр.

МИКОЛА ЙОВИК член УНС Відд. 147-го Т-ва ім. св. Михаїла в Аллентавн, Па. помер 13-го лютого 1995 року на 78-му році життя. Нар. 6-го березня 1916 року у Львові, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку сина Евгена, двох внуків і дві сестри в Україні. Похорон відбувся 17-го лютого 1995 року на укр. православному цвинтарі св. Марії у Вайтголл Твп., Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Дженіс Мілінічик, секр.

ІВАН БОБЕЛА член УНС Відд. 355-го Т-ва „Запорізька Січ" в Ст. Джозеф, Мізурі помер 29-го березня 1995 року на 83-му році життя. Нар. 1911 року в Андріянові, Рудки, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку двох синів Петра і Стефана з родинами, 4-ох внуків та дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 1-го квітня 1995 року в мавзолею Мт. Олівет в Ст. Джозеф, Мізурі.

Вічна Йому Пам'ять!

Семен Ґасяк, секр.

ТЕОДОР МАТВІЇВ член УНС Відд. 5-го Т-ва ім. св. Миколая в Асторії, Н.Й. помер 11-го лютого 1995 року на 79-му році життя. Нар. 10-го травня 1915 року в Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Марію, синів Михайла і Теодора. Похорон відбувся 15-го лютого 1995 року на Woodlown Cemetery, in New York.

Вічна Йому Пам'ять!

Маріон Климишин, секр.

ОЛЕНА КУЛИК член УНС Відд. 264-го Т-ва „Український Тризуб" в Карнеґі, Па. померла 13-го березня 1995 року на 71-му році життя. Нар. 18 жовтня 1923 року в Карнеґі, Па. Членом УНС стала 1942 р. Залишила у смутку сестер Марію Стецько, Анну Вадман і Ненсі Кулик. Похорон відбувся 16-го березня 1995 року на цвинтарі Святої Тройці в Карнеґі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Богдан Грищишин, секр.

ТЕОДОР ТОКАР член УНС Відд. 114-го Т-ва ім. св. Володимира в Чикаґо, Ілл. помер 18-го березня 1995 року на 88-му році життя. Нар. 26-го серпня 1906 року в Ґілберт Плейнс, Канада. Залишив у смутку дружину Цицилію. Похорон відбувся 21-го березня 1995 року на цвинтарі Святого Гробу в Ворт, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Ольга Бережан, секр.

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ

Редакційні вістки про громадські імпрези *будуть поміщені у* **„Свободі"** **тільки після появи платних оголошень** у щоденнику або „Українському Тижневику".

Редакція „Свободи"

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Відгукаючися на заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу про зложення пожертви на видавничий фонд „Свободи" на покриття підвишки за поштову пересилку газети, ви можете свої пожертви складати у вашого секретаря відділу, або посилати прямо до адміністрації „Свободи" на адресу:

30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302

Чи Ви знаєте, що УНСоюз уділяє своїм членам:

- Перші гіпотечні позички (мортгеджі) на купно власного дому
- На 1-3 родинні доми, де живе власник
- По доступних відсотках

Або, може Ви думаєте перефінансувати існуючу позичку.

Щоб довідатись більше про гіпотечні позички просимо Вас телефонувати на число:

(201) 451-2200 або
1 (800) 253-9862 (поза Н. Дж.)

Чи знаєте, що **„СВОБОДА"** *це не тільки* найстарший український щоденник у світі безперебійної появи, але й найдешевший.

За нього платять члени УНСоюзу **30 центів**, а нечлени — **40 центів**.

Чи не варто підтримати цю газету передплатою?

30 Montgomery St., Jersey City, NJ 07302